

26.

Kuttainen neito.

Kuin totuuteen pyrkijä on ^{solomonit} ~~tehty~~ pyrkänsä
liiton korkeamman minänsä kanssa, kutsutaan häntä hindus-
laisissa pyyhissä kirjoissa „kadittomaksi vaeltajaksi“ (gari-
vraadshaka), joka muistuttaa Jeesuksen sanoja: „Ketulle on
huolensa ja taivaan lintuilla on pesänsä, mutta ihmisen Pojalle
ei ole mitään päänsä kallista.“¹⁾ Teosofisissa kirjoissa seite-
tiän tälli tarkoitettavan, että ihminen, joka on vehkiytynyt
korkeampaan minänsä, on todella kaditon maan päällä,
sillä hänen varsinainen kotinsa on jo jumalallisen itän-
sä taivaallisessa tilassa ja maallisessa elämässään hän on
vain kuin lähettiläs, joka „täyhtää taivaallisen kausi tah-
don.“ Hänellä ei ole eikä hän halua taällä „pysyväistä
kotea“, sillä missä tahansa hän ihmiskunta palvelle voi
täyhtää jumalan tahdon, siinä on hänen kotinsa. Hindulainen
nimitys ja Jeesuksen yllä toistetut sanat eivät siis ^{sisällä} ~~ilmaise~~
mitään valitusta, vaan tuovat ilmi säännön.

¹⁾ Matt. ev. 8:20.

Niin totta kuin tämä onkin, voidaan asiaa katsoa myös toiselta kannalta, ja esiellestämme Kalevala kertomuksessaan tuo esille toisillkin puolia henkisesti vii- hityn ihmisen psykologiasta. Kalevala kertoo kuinka Pohjo- lan häitteen jälkeen nuori pari siirtyy Ilmarisen kotiin, mis- sä Pohja neidolle valmistetaan pyryväinen olosija. Vaik ka- süs toisin sanoen luitto ylempi ja alemman välillä solmi- taan Pohjolassa eli sisätajunnassa ~~sisäin~~, valmistetaan ylem- mälle varsinainen koti eli sija Ilmarisen päivätajunnassa. Päivätajunnassa ihmisen tieteysti täytyy kyetä olla yhtä korkeamman minänsä kanssa. Niin onkin alussa laite. En- simäiset ajat viikkimykseen jälkeen ihmisen elin autuaan onnellisena ja tuntee itsensä turvatuksi niinkuin se, joka on saanut oman kodin itsellensä laitetuksi. Mutta se tön tulee katastroofi: korkeampi minä häviää näkyvästi.

Tämä tapahtuu joko samassa elämässä tai- asiinkin ihmisen syntyessä ^{uudesta maan päälle} ~~uudesta maan päälle~~. Kun ihminen jälleen ruumistuu, ei hänellä ole ^{uudesta päivätajunnassaan} itsetietoisista muistoa viikkimyksestäin; sanomaton ^{kaikho ja ikävä väin} ~~ja sanomaton selittäminen~~ ja varma tunne siitä, että hän on jotakin kadottanut, joka olisi saattava takaisin. Kalevala on kuvannut tätä tapah- tumaa Pohjan neidin kuolemaksi ja Ilmarisen siitä aiheutu- vaksi suruksi. Voimme helpolla syyllä sanoa, että 37 ru- no alkaa ruutla lehtea Ilmarisen elämänsä kirjassa, etc

230)
Ei ilse asiassa nyt on kysymys uudesta Ihmarisen inkker,
natsionista-jälkoste:

Petit

Se on seppo Ihmarisen
Naista itki illat kaikki,
Yöt itki unettomana,
Päivät einhettömänä,
Aamut aikaisin valitti,
Huomemiset huokaeli,
Kun oli kuollut nuori nainen,
Kaunis kalmahan katettu;
Eipä kääntynyt käessä
Vasikin Vabaran vassi,
Kuulunut pajasta kulke,
Yhen kuukuen kululla.

Ihmisen on todella tarssi tilaan omittui-
seen asemassa. Hän on uusi persoonallisuus, joka ei tiedä
vanhoista mitään, mutta hänen sisätajunnassa asuu yk-
silöllinen minänsä on kokenut ^{rauhkautta} suuren vihkimyksen
ja pyrkii nyt alinomaa osallisuuteen uuden personali-
suutensa päivä-tajunnasta. Tämä herättää ~~aluse~~ voitta-
mattoman kaikon jumalalliseen totuuteen, ~~sitten~~
lupaa uskon, että totuus^s on löydettävissä ihmisen omas-
ta itsestä, ja yhtämittaista, väsymätöntä henkistä jon-
mistelua ja työkentelyä. Vaikkei pyrkijä saata ekoja
kauas jumalansa teiltä, vie hänen oma intonsa ja ihävänsä
hänet erehdyksiinkin, joista hänellä on oppimista kärsimysten
ja marheiden kautta.

Meillä onkin täysi oikeus^{es} kysyä: eikö

luonto näin aseta ihmistä samaan kosintoretkeläisen
 asemaan, jossa hän oli, ennenkuin oli puhdistuksen tien kul-
 kenut? Eikö tämä ole taaksepäin kulkua kehityksessä?
 Eikö se ole väärä yhtiä ehkäisyllisesti katsoen? Minkätähden kaik-
 ki ponnistukset ja kaikki saavutukset, jos niiden hedelmä
 kuitenkin katoaa ihmisen käsistä?

Emme suinkaan tahdo luontoa sokeasti
 puolustaa. Ulkonaisesti katsoen ihminen aina menettää
 jotakin kuolemassa, s. o. levätessään. Kuolema on yksilön
 elämässä mitä uusi on persoonallisuuden. Jos taiteilija esim.
 valmistelle suurempaa taideteosta, katkaisee lepo joka kerta
 hänen työskentelyjään eikä hän levon jälkeen heti saa langan
 päästä kiinni. Kuten taitavampi hän on, sitä nopeammalla
 käy langan etsintä, mutta elämässä ja luonnossa val-
 litsee ajottaisuuden eli periodisiteetin syklinen laki,
 jota ihminen ei voi muuttaa. Kälveriläkin on tätä tosiseikkaa
 selvästi painostanut. ~~Keskeessä on tapausta saattamme kuo-~~
~~lunkin katsoen toisillakin silmiin. Voittamassa Pohjan~~
~~neiden omaleseen.~~ Ihminen on suorittanut määrätyn työn: hän
 on takonut myrtille Sammon, ~~vaikka Sampo on hiihtäjä~~
~~myt. Potkijalla.~~ Tämä merkitsee: hänen on onnistunut
 — joko ennen varsinaista puhdistustaan taikka sitten ansio-
 loittensa ^{ohella} — päästä sisätaajantansa, ^{sais} ~~siis~~ näkymättömään
 maailmaan, graivatajuisena eli itsetietoisena, ainakin ihmä-

tuiselle sulle

painostanut

Kalevalakii on tala seikka selvasti

toiselle sivulle

Kun onnellisen aviohieron päätyttyä Ilmarinen jälleen
astuu näyttämölle,

Mutta ~~my~~ sitten kerrotaan, että Sampo
yhtäkaikki on jäänyt Pohjolaan! Siis Ilmarisen
on tähtynyt joko unohdita, miten takominen käy
päinnsä, tai on hän uudestaan ruumistunut
maan päälle ja luonnollisista syistä estetty
muistamasta.

Onko tämä nyt luonnon puolella vai
työjälkeä vai saatamme ehkä katsoa asioita tois-
elta kannalta? Toimen näkökanta onkin itse asia-
sa tarjona.

Vaike kerran vihittynä on siis Ilma-
risen edessä työ j. n. e.

233
väitajuiselle ominalle; voimme onyös luulla, että sisä-
tajuuta ~~kehittäminen~~ ^{"jumalallisuus"} minänä on muuttumaton tekijä, jo-
ka ei kehity eikä harva. ~~Atolemmat nämä olettamukset~~ ^{Tämä} ~~on~~ ^{on} erehdyttäviä. Vihkimykseen' personoitua päivä-
tajuuta ~~ainoastaan~~ ^{taan} ainoastaan osa sisä-tajunnasta, sillä jumalal-
linen itse on rajaton. Ja kukaan siitä, että korkeampi
mieli ei voisi kehittyä, se onkin vassinaisesti tämä si-
sä-tajuuta, joka erittää hedelmän kaikesta kehityksestä:
kivokemattoman olentona sen edessä on rajattoman
kasvun mahdollisuudet. Kehityksen itsekorotus taten ei
saa asettaa rajoja sisäisen. miinuden vapaalle kas-
vamiselle, jota se tekee, jos se vain pyrkii päivä-tajun-
nan avulla ilmentämään, mitä se vihkimyksessä on
sisäisesti minästä saanut kiinni. Seurauksena on vält-
tämätöntä, että korkeampi mieli veläytyy joulon päivä-
vä-tajunnasta, jotta ihminen taas olisi pakotettu sitä ete-
simään ja samalla laajentamaan käsityksiään siitä.
Tämä on muttei yleinen sääntö, koska kehityksen yksie-
nään on sängen vaikea ymmärtää aivoita edeltä käsin.
Ainoastaan suuren ja viisaan opettajan käsiollessa mi ke-
hitys käy päivä-päivä nopeasti. ~~Muuten~~ ^{thän} on tavallinen sääntö,
että ruumistus kuuluu ruumistuksen perästä - näissä jonnis-
tuksissa, ja kehityksen laki taten saatii, että viitelly kor-
dottaa hedon vihkimyksestä ja syntyy uudestaan maan

pitäille - että Hmarusella kuolee Pohjan neiti...

Eusi alussa Hmarinen ei siis aavis-

takaan, että häntä odottaa suuri tehtävä: Sammon ^{hansa} ~~ojo~~
Kiitos: Hän ei todellisuudessa koko Sammonsta mitään tiedä.

Hän vain antautuu suruun ja kaipaukseen, ~~mutta~~
~~se~~ s.o. yksinäisyyden tunteen, ^{säntin} tyhjyyden tunteen ja ^{maa} =
ilmansurua vastaan. Mutta ei ylen pitkiksi ajoiksi:

Petit

Seppo naisella elävi,
Pöolisotta vanhenevi;
Ihki kunta kaksisi, kolme,
Niinjoa kuulla neljännellä
Poimi kultia mereltä,
Hopeita lainchelta;
Keräsi hehosen puita,
Kolme hymmentä rekosta,
Puuasa poltti hiihtoliksi,
Häilet ahjohon ajeli.

Jo herää toiminnanhalu Hmarisessa.

Onhan muuallakin surevia. Maailma on täynnä kärkeä ja
seinä. Ehkä hän voisi oman tuskansa unohtaa, jos hän
ryhtyisi työhön, jos hän jotakin loisi. Ehkä hän löytäisi
se ~~maailman~~ ^{traukansa} jälleen, jos hän antaisi kaikkolleen muodon,
jos hän loisi ihanteensa itsestään ulos:

Petit

Otti nouta kuttiansa,
Valitsi hopeitansa
Syksyisen ruuhan verran,
Verhan talviseen järjehen,
Työnti kullat kumentohon,
Ajoi ahjohon hopeat,
Häni ojhat lietsomahan,
Palkkalaiset painamahan.

Petit

Oyät tietoi loyhytteli,
 Falkelaiset painatteli
 kintahattomien kätösiin,
 Hattutoman hartioisen;
 Itse seppo Ilmarinen
 Ahjosa kohentelevi,
 Pyyti kullaista kuvaista,
 Hopeista morsianta.

ja nyt Kalevalassa seura tuo ommittu-
 nen ja tulla kertomus kultaisten neidon taonnasta.

Se tietenkin tuo mieleemme kreikkalaisen
 tarun Pygmalioniota, joka oli kuvanveistäjä ja marmorista
 veisti itselleen ihanan naisen kuvan: Galatean. Pygmalion
 rakastui Galateaan, ja koska marmoripatsas oli kylmä
 ja eloton, rukoili hän jumalilta apua ja elämää kuvalleen.
 Jumalat suostuivat, Galatea tuli eläväksi, ja Pygmalion
 ylen onnelliseksi.

Niin ei kuitenkaan käynyt Ilmariselle
 ja hänen kultaiselle morsiamelleen, onutta näemme kohta,
 että Kalevalan kuvaus on psykologisesti oikea, sopien täy-
 dellisesti myyttilliseen kokonaisuuteen, jota kreikkalainen
 taru tällä yhteydessä ei tekisi.

Kuultainen neito ei heti valmistu. Ensimmäi-
 sellä herralla työntäytyy ahjosta uuden Kalevalan mukaan
 ruuhi eli lammas, vanhan Kalevalan mukaan miekka; toi-
 sella kertaa syntyy pitkäsi puuhaan jälkeen uuden Kalevalan

236
mukana vassa, vanhan mukana ovi. Osta kolmannella
kerralla valmistui kultainen neitonen. Edellisillä kerroilla
"muut hyvin ihastuivat", muttei Iimarinen itse, viimei-
sellä Iimarinen oli tyytymätön, muut "pakotti peljäs-
tyivät".

Tässä on mielestämme kuvattu luovan
neron toimintaa, taiteen, tieteiden, filosofian, uskonnon,
politiikan ja muilla alalla takansa. Ihminen nousee
sotaan maailman vääryyttä vastaan tai hän luo jorokun
ihanan taideteoksen esin. Tunnuksista ja kunnian hän
saavuttaa maailman quoletti, mutta tyhjäksi hänen ra-
hastava sydämensä jää, sillä sitä maailma ei ymmärrä.
Lopulta hän luo keksineensä keinon mille sydän-
tensä tyydyttää; hänen tulee luoda omasta persoonallisuus-
destaan semmoinen täydellinen ihmisolento, joka kuvas-
taa salattua ihannetta ja jota koko maailma voi rakastaa.
Täydellisyyden vaatimus herää hänen jäsenissään: "minä
tahdon olla täydellinen, vanhurskas persoonallisuus." Ja
hän ryhtyy jättäjäistyöhön.

Petit

Sillä seppo Iimarinen
Takesi kullasta kuvaa,
Tahoin yön levähtämättä,
Päivän pöytähuuttamatta;
Jalat laati neitoselle,
Jalat laati, häet kuvasi,
Eipä jälkeä nousekana,

Petit

Käännä käet syklelemään.
 Takoi korvat heiloilensa,
 Eipä korvat kuulokana;
 Niin sovitti suun soeraan,
 Suun soeraan, sirkut silmät,
 Saanut ei sanoa suuhun,
 Eikä silmiin suloa.

Työn hedelmä ei tyydytä. Morsian on kau-
 nis, mutta eloton. Pian Ilmarinen huomaa, että hänen
 sydämensä jäi ^{tyhjäksi} ~~tyhjäksi~~, vaikkeä hänen oma persoonal-
 lisuutensa on niin moitteettoman siroksi muovaeltu, että
 sillä on kaikki siivelliset hyveet:

Petit

Süni seppo Ilmarinen
 sleti yönä ensimmäisnä
 kylki peitellä kyryvi,
 vaippoji varustelevi,
 kadet, kolmet karkhentajat,
 viuet, kuuet villavaipat
 Maata hera puolisoona,
 Tuon on kulltaisen kuvansa,
 Se oli kylki kylki lämmin,
 Ku oli vasten vaippojansa;
 Ku oli nuorta neittä vasten,
 Vasten kullaista kuvaa,
 Se oli kylki kylmimässä,
 Oli hyyysi hyytymässä,
 Meren jääksi jäätymässä,
 Kiveksi kovaamassa.

Ilmarinen oli siis erehtynyt, suuresti
 erehtynyt. Ja mikä oli hänen erehdyksensä? Se sama,

238
josta edellä mainitsimme: hän yritti luoda muotoa, lo-
pullesta muotoa, oman sisäisen tajuntansa elävälle hen-
gelle. Hän tankosi siihen syntyä, josta varoitetaan käs-
kyssä: älä tee itsellesi kuvia Minusta, sillä Minä olen
sinun jumalasi. Kaikki taidellisyyskuvat, joita ihmi-
nen luo, ovat rajoituksia, ovat epäjumalankuvia. Etämi
itse etsii muotoja ilman ihmisen koskemahtia.

Ilmarinen ^{itse} ~~ka~~ saihakti; euhkaä minä o-
saan ^{kaan} ~~mitään~~ ^{tehdä} tällä moitteettomalla persoonallisuudel-
lani. ^{Mitä, jumalani, minun on tehtävä?} ~~Ilmarinen luo se on vettä, jumalilla neuvo kyyppäin.~~

Petit

Vieji neien Väinölähän;
Sitte sinne tultuansa
Sanan virkevi, noin nimesi:
" Oi sie vanha Väinämöinen,
Tuossa on sinulle tyttö,
Neiti kaunis katsannotta ... "

oman sisimmän ~~omien~~ tunteen kanssa, sanoo:

Petit

" Oi on seppo veikkoseni!
Tunge neitosi tulehen,
Tao kaikki si kaluiksi...
Ei sovi minun su'ulle,
Ei minullen itselleni
Naista kullaista kosia,
Hopeista huotitella. "

konaisesti taidellisiin persoonallisuuksiin. Epäjumalankuvat ovat ole-
massa sitä varten, että ^{mitä rikottaisiin} kylmän kulta kuumottavi,
Petit } Uilun huotavi hopea.